

Centrum Studiów Zaawansowanych Politechniki Warszawskiej

Pl. Politechniki 1, 00-661 Warszawa, tel./fax +48 22 234 6003 (6002), www.csz.pw.edu.pl

Uczelniana Oferta Studiów Zaawansowanych

SYLABUS 2015/2016

Nazwa przedmiotu	Wolna wola a determinizm i realność przyszłości (WWDRP)
Liczba punktów ECTS	Proponowana liczba punktów: 2 ECTS. Ostatecznie zatwierdza dziekan danego wydziału.

Osoby prowadzące	Tytuł naukowy	Imię i nazwisko	Katedra / Instytut/ Centrum/ Inne
	dr	Adrian Kuźniar	Zakład Filozofii Nauki/Instytut Filozofii/Uniwersytet Warszawski
Osoba odpowiedzialna za przedmiot	jw.	jw.	jw.

Semestr studiów	zimowy 2015
Typ przedmiotu (możliwości wyboru) obowiązkowy O fakultatywny F	F
Wymagania wstępne Zakres wiadomości / kompetencji / umiejętności, jakie powinien już posiadać student przed rozpoczęciem nauki przedmiotu, a także specyfikacja innych przedmiotów lub programów, które należy zaliczyć wcześniej. Uwaga: maksymalna objętość tekstu to 1/2 standardowej strony A4	Wykład dla osób zainteresowanych analitycznym podejściem do tradycyjnych, światopoglądowo interesujących problemów filozoficznych. Nie wymaga się wcześniejszego zaliczenia jakichkolwiek zajęć z filozofii. Wskazana dobra bierna znajomość języka angielskiego, zdolność i zamiłowanie do abstrakcyjnego sposobu myślenia.
Poziom przedmiotu Podstawowy P Średniozaawansowany Ś Zaawansowany Z	P
Charakter zajęć, liczba godzin w semestrze, liczba godzin w tygodniu. 1) podać rodzaj prowadzonych zajęć dla danego przedmiotu: wykłady	1) W 2) W-2 3) W-15

(W); ćwiczenia (Ć); laboratorium (L); projekt (P) 2) podać liczbę godzin w tygodniu np. W - 2; Ć - 2; L - 3; P - 0 3) podać liczbę godzin w semestrze np. W - 30; Ć - 30; L - 45; P - 0	
Sugerowana liczba godzin pracy własnej	35 godzin (15 godz. praca samodzielna + 20 godz. przygotowanie pracy zaliczeniowej)
Całkowita liczba godzin:	50 godzin
Aspekty międzynarodowe (jeśli są)	
Język wykładowy	polski
Cel przedmiotu Opis zakładanych kompetencji i umiejętności, jakie student nabywa w wyniku zaliczenia przedmiotu. Uwaga: maksymalna objętość tekstu to 3 linie standardowej strony A4	Student rozumie subtelności współczesnej wersji sporu o wolną wolę, potrafi przytoczyć argumentację na rzecz tezy o niezależności problemu istnienia wolnej woli od zagadnienia prawdziwości dualizmu kartezjańskiego, deterministycznej struktury świata fizycznego i kwestii istnienia zdarzeń przyszłych.
Treść przedmiotu <p>Pierwsze trzy części wykładu będą miały charakter przygotowawczy. W pierwszej z tych części wprowadzony zostanie aparat światów możliwych, omówione zostaną jego rozmaite interpretacje ontologiczne oraz zastosowania w dziedzinie eksplikacji znaczenia wyrażań modalnych, w szczególności okresów kontrfaktycznych. W drugiej części, w kontekście sporu o realność i obiektywność czasu – z uwzględnieniem polemiki P. Horwicha z M. Dummettem na temat statusu ontycznego serii czasowej typu A – przedstawiona zostanie blokowa koncepcja rzeczywistości. Część trzecia wykładu zostanie poświęcona sformułowaniu i wyjaśnieniu definicji zasady przyczynowości, doktryny determinizmu logicznego, determinizmu fizycznego i fatalizmu.</p> <p>Kolejne części wykładu będą poruszały tematy zasadnicze dla jego warstwy merytorycznej. Trzy pierwsze części będą ogniskowały się wokół sporu kompatybilistów z antykompatybilistami o możliwość istnienia wolnej woli w świecie determinizmu fizycznego (pierwsi uznają taką możliwość, drudzy zaś jej przeczą), następna, ostatnia, będzie traktować o możliwości istnienia wolnej woli w świecie, w którym przyszłość jest realna, a koncepcja determinizmu logicznego prawdziwa. Zgodnie z tym planem, w czwartej części wykładu słuchacze zapoznają się z klasycznymi argumentami D. Hume'a na rzecz tezy kompatybilistycznej. W części piątej spór kompatybilistów z antykompatybilistami zostanie omówiony w jego współczesnej odsłonie obejmującej wybrane argumenty m.in. M. Schlicka, P. van Inwagena, D. Lewisa, D. Dennetta, R. Kane'a. W części szóstej studenci przyjrzą się kompatybilistycznej wykładni pojęcia wolnej woli nawiązującego do koncepcji H. Frankfurta.</p> <p>W części siódmej wykładu, w której naszym głównym przewodnikiem po filozoficznych labiryntach będzie P. Horwich, rozważymy pytanie o to, czy z twierdzenia o realności zdarzeń przyszłych wynika twierdzenie, zgodnie z którym musimy uczynić to, co w przyszłości uczynimy. Zastanowimy się również, czy prawdziwość w teraźniejszości sądów dotyczących zdarzeń przyszłych wymaga istnienia w teraźniejszości zdarzeń, które wspomniane sądy czynią prawdziwymi. W końcu zastanowimy się nad tym, w jakim sensie istnienie wolnej woli w świecie determinizmu logicznego wymaga zachowania wpływu na przeszłość.</p>	
Spis zalecanych lektur	

LP.	Autor, Tytuł, Wydawnictwo,
1.	John Earman, <i>A Primer on Determinism</i> , D. Reidel Publishing Company, Dordrecht 1986, Ch. II, „Defining Determinism”, s. 4-22.
2.	Paul Horwich, <i>Asymmetries in Time. Problems in the Philosophy of Science</i> , The MIT Press, Cambridge, Mass.-London 1987, Ch. 2, „Direction”.
3.	Christopher Taylor, Daniel C. Dennett, <i>Who’s Afraid of Determinism? Rethinking Causes and Possibilities</i> , w: R. Kane (ed.), <i>The Oxford Handbook of Free Will</i> , Oxford University Press, Oxford – New York 2002, s. 257-277.
4.	Jan Łukasiewicz, <i>O determinizmie</i> , w: J.J. Jadacki, T. Bigaj, A. Lissowska (red.), <i>Co istnieje? Antologia tekstów ontologicznych z komentarzami</i> , Petit, Warszawa 1996, s. t. II, s. 152-164.
5.	David Hume, <i>Badania dotyczące rozumu ludzkiego</i> , Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1977, rozdz. VIII, „O wolności i konieczności”, s. 97-124.
6.	Harry Frankfurt, <i>Wolność woli i pojęcie osoby</i> , w: <i>Filozofia moralności. Postanowienie i odpowiedzialność moralna</i> , J. Hołówka (red.), Aletheia, s.21-39.
7.	Daniel C. Dennett, <i>Elbow Room: The Varieties of Free Will Worth Wanting</i> , The MIT Press, 1984.

Metody oceny (ocena, egz. pisemny, egz. ustny, projekt)	Podstawą oceny jest uczestnictwo w wykładzie; 2 nieobecności są dozwolone. Dla osób aspirujących do oceny powyżej 4.0 przewidziane jest kolokwium lub praca zaliczeniowa.
--	---

Uwagi dodatkowe	Zajęcia odbędą się, jeżeli zapisze się co najmniej 20 osób. Oceny wystawiane są jedynie za zaliczenie przedmiotu.
------------------------	---

Tabela 1. Efekty kształcenia

Numer (symbol)	Efekty kształcenia słuchacza, który zaliczył przedmiot, potrafi	Sposób weryfikacji osiągnięcia efektu
WIEDZA		
WWDRP_W1	Ma uporządkowaną wiedzę z zakresu współczesnej wersji filozoficznego sporu o wolną wolę.	Kolokwium, praca zaliczeniowa
WWDRP_W2	Ma uporządkowaną wiedzę w zakresie definicji koncepcji determinizmu fizycznego, determinizmu logicznego, zasady przyczynowości i doktryny fatalizmu.	Kolokwium, praca zaliczeniowa
WWDRP_W3	Ma uporządkowaną wiedzę z zakresu zagadnienia dotyczącego realności przyszłości i blokowej koncepcji rzeczywistości.	Kolokwium, praca zaliczeniowa
WWDRP_W4	Ma uporządkowaną wiedzę w zakresie zagadnień dotyczących analizy wyrażen modalnych w terminach światów możliwych.	Kolokwium, praca zaliczeniowa
UMIEJĘTNOŚCI		
WWDRP_U1	Potrafi przedstawić argumentację na rzecz stanowiska kompatybilistycznego w dziedzinie sporu o wolną	Kolokwium, praca zaliczeniowa

Numer (symbol)	Efekty kształcenia słuchacza, który zaliczył przedmiot, potrafi	Sposób weryfikacji osiągnięcia efektu
	wolę.	
WWDRP_U2	Potrafi wykazać, iż stanowisko determinizmu logicznego nie pociąga za sobą tezy o nieistnieniu wolnej woli.	Kolokwium, praca zaliczeniowa
WWDRP_U3	Potrafi stwierdzić, czy określona koncepcja rzeczywistości jest deterministyczna czy indeterministyczna.	Kolokwium, praca zaliczeniowa
WWDRP_U4	Potrafi analizować w terminach światów możliwych proste zdania zawierające wyrażenia modalne.	Kolokwium, praca zaliczeniowa
	KOMPETENCJE	
WWDRP_K1	Rozumie, iż tradycyjne i światopoglądowo interesujące problemy filozoficzne mogą być rozważane z zachowaniem logicznego rygoru i z wykorzystaniem metod analitycznych.	Kolokwium, praca zaliczeniowa
WWDRP_K2	Rozumie konieczność dalszego samokształcenia i docenia wagę zagadnień filozoficznych dla własnego rozwoju intelektualnego.	Obserwacja na zajęciach, praca zaliczeniowa